

Obsah

Předmluva	15
Úvod	17
ČÁST I.	
Institucionální systém ES/EU.....	21
Kapitola I. Komise	
1. Pojem a povaha	23
2. Vznik a vývoj Evropské komise	23
3. Název a sídlo	24
3.1. Název	24
3.2. Sídlo	24
4. Složení	24
5. Jmenování, mandát a funkční období	25
6. Struktura, organizace činnosti a fungování	26
7. Pravomoci	29
7.1. Kontrolní pravomoci	29
7.2. Legislativní a rozhodovací pravomoci	30
7.2.1. <i>Pravomoc iniciativní</i>	31
7.2.2. <i>Vlastní rozhodovací pravomoci</i>	31
7.2.3. <i>Pravomoci delegované Radou</i>	31
7.3. Výkonné pravomoci	32
7.4. Pravomoci ve vnějších vztazích	32
Kapitola II. Rada Evropské unie	33
1. Pojem	33
2. Retrospektivní ohlédnutí	33
3. Název a sídlo	34
3.1. Název	34
3.2. Sídlo	35
4. Složení	35
5. Organizace činnosti a fungování	36
5.1. Předsednictví	36
5.2. COREPER – výbor stálých zástupců	37
5.3. Generální sekretariát	38
6. Hlasování v Radě	38
6.1. Jednomyslnost	38
6.2. Prostá většina	39

6.3. Kvalifikovaná většina	39
6.4. Jiné druhy většin	41
7. Lucemburský kompromis	41
8. Pravomoci Rady	42
8.1. Rozhodovací pravomoci	42
8.2. Kontrolní pravomoci	42
8.3. Koordinační pravomoci	43
8.4. Pravomoci ve vnějších vztazích	43
8.5. Revize zřizovacích smluv	43
8.6. Pravomoci v rámci nekomunitárních pilířů	43
Kapitola III. Evropská rada	44
1. Pojem a povaha	44
2. Vznik a vývoj Evropské rady	44
3. Složení Evropské rady	44
4. Četnost zasedání a fungování	45
4.1. Místo konání	45
5. Pravomoci Evropské rady	46
6. Závěry	47
Kapitola IV. Evropský parlament	48
1. Pojem. Vznik a vývoj Evropského parlamentu	48
2. Název EP	49
3. Složení Evropského parlamentu	49
4. Volební systém	51
5. Mandát a status poslance	52
8. Politické frakce	52
7. Struktura, organizace činnosti a fungování	53
7.1. Zasedání EP	54
7.2. Sídlo Evropského Parlamentu	55
8. Pravomoci Evropského parlamentu – přehled	55
8.1. Účast v legislativním procesu – legislativní pravomoce EP	56
8.1.1. Konzultační postup	56
8.1.2. Kooperační postup (spolupráce)	57
8.1.3. Spolurozhodovací postup	58
8.1.4. Souhlas (shodné stanovisko, souhlasné stanovisko)	59
Kapitola V. Evropský soudní dvůr (viz kapitolu soudnictví)	60
Kapitola VI. Účetní dvůr (Dvůr auditorů)	60
1. Pojem a povaha	60
2. Sídlo	60

3. Složení	60
4. Organizace činnosti a fungování	61
5. Pravomoci Účetního dvora	61
Kapitola VII. Hospodářský a sociální výbor	63
1. Pojem, povaha a vznik	63
2. Složení	63
3. Struktura a fungování	64
4. Pravomoci	65
Kapitola VIII. Výbor regionů	66
1. Pojem a povaha	66
2. Složení a fungování	66
3. Pravomoci	66
ČÁST II.	
Právní systém ES/EU	69
Kapitola IX. Pojem a povaha evropského práva	71
1. Pojetí evropského práva	71
2. Diferenciace jednotlivých termínů. Právo Evropských společenství a právo Evropské unie, <i>acquis communautaire</i>	72
3. Povaha práva Evropských společenství	75
4. Působnost práva ES	77
4.1. Věcná působnost, pravomoci a cíle Společenství	77
4.2. Osobní působnost	80
4.3. Územní působnost	80
Kapitola X. Prameny evropského práva – I	81
1. Pojem a základní klasifikace	81
2. Akty členských států	83
2.1. Primární právo	83
2.1.3. <i>Změny a doplňky zřizovacích smluv</i>	86
2.1.4. <i>Přílohy, protokoly a prohlášení ke zřizovacím smlouvám a aktům je pozměňujícím</i>	87
2.1.5. <i>Relace mezi jednotlivými zřizovacími smlouvami</i>	87
2.2. Subsidiární smlouvy	87
3. Akty zástupců členských států	88
4. Akty smíšené povahy	89
Kapitola XI. Prameny evropského práva – II	90
1. Akty orgánů Společenství. Sekundární právo	90
1.1. Nařízení	90
1.2. Směrnice	91

1.3. Rozhodnutí	92
1.4. Doporučení a stanoviska	92
1.5. Akty sui generis	93
1.6. Formální náležitosti aktů Společenství. Uveřejnění a notifikace.....	93
2. Legislativní procedury.....	95
3. Unijní právo, jeho povaha a prameny.....	96
3.1. Primární unijní právo	97
3.2. Sekundární unijní právo	97
3.2.1. Akty třetího pilíře	98
3.2.2. Akty druhého pilíře.....	99
3.2.3. Přijímání aktů sekundárního unijního práva.....	99
4. Změny předvídané Smlouvou zakládající Ústavu pro Evropu ...	100
4.1. Primární právo	100
4.2. Sekundární právo	101
4.2.1. Legislativní akty	101
4.2.2. Nelegislativní akty	102
4.2.3. Formální náležitosti aktů sekundárního práva podle Ústavní smlouvy. Uveřejnění a notifikace.	103
4.2.4. Legislativní proces.	104
4.2.5. Závěry	105
Kapitola XII. Prameny evropského práva – III	106
1. Obecné zásady právní	106
1.1. Pojem obecných zásad právních v intencích <i>acquis</i> <i>communautaire</i>	106
1.2. Základní práva, záruky těchto práv a další zásady ve vztahu ke statusu jednotlivce.....	107
1.3. Zásady procesní povahy	108
1.4. Zásady vztahující se k fungování ES/EU a jejich orgánů, včetně aplikačních zásad	108
1.5. Ostatní zásady.....	109
2. Konstantní judikatura Evropského soudního dvora.....	109
2.1. Kreativní přístup Soudního dvora – dotváření/ vytváření právních institutů.....	109
2.2. Neexistence formálně-precedenční povahy rozhodnutí Soudního dvora	111
2.3. K charakteru rozhodnutí v jednotlivých druzích řízení	114

ČÁST III.

Vztah komunitárního a národního práva členských států 115

Kapitola XIII. Zásada přímého účinku. 117

1. Obecná teoretická východiska a předpoklady vzniku doktríny . . 117
2. Formování doktríny Soudem. Pojem bezprostřední použitelnosti a přímého účinku. 119
3. Přímý účinek z hlediska prvního požadavku. Přímá použitelnost komunitárního práva 119
4. Přímý účinek z hlediska druhého požadavku 120
5. Přímý účinek a zřizovací smlouvy 123
 - 5.1. Vertikální a horizontální účinek ustanovení Smlouvy 123
6. Přímý účinek a nařízení 124
7. Přímý účinek a směrnice. 126
 - 7.1. První podmínka – konstrukce normy v intencích Van Gend en Loos 127
 - 7.2. Druhá podmínka – marné uplynutí lhůty k provedení směrnice. 128
 - 7.3. Třetí podmínka – skutečnost, že bezprostřední aplikací směrnice nedojde k uložení povinnosti jednotlivci. 128
 - 7.4. Vertikální a horizontální přímý účinek – nutné odlišení 130
 - 7.5. Nepřímý účinek směrnic. 132
 - 7.6. Odpovědnost členského státu za neprovedenou, resp. nenáležitě provedenou směrnicí. 133
8. Přímý účinek a rozhodnutí. 136

Kapitola XIV. Zásada nadřazenosti (aplikační přednosti) evropského komunitárního práva 137

1. Pojem 137
2. Vývoj doktríny Soudem. 138
3. Zásada nadřazenosti (aplikační přednosti) v textu Ústavy pro Evropu 140

ČÁST IV.

Soudní systém Evropské unie. 143

Kapitola XV. Systém komunitárních soudů 145

1. Soudy na národní úrovni 145
2. Soudy na komunitární úrovni 145
3. Soudní dvůr 147
 - 3.1. K postavení Soudního dvora. 147
 - 3.2. Sídlo, složení 149

3.3. Výkon funkce soudce/generálního advokáta	150
3.4. Pravomoci	151
3.5. Řízení	153
3.6. Některé aspekty rozhodování Soudního dvora	154
4. Soud prvního stupně	156
4.1. Charakteristika	156
4.2. Pravomoci	157
4.2. Řízení	158
5. Soud pro veřejnou službu	158
5.1. Charakteristika	158
5.2. Řízení	159
6. Smlouva o Ústavě	159
6.1. Nové vymezení soudních orgánů EU	159
6.2. Způsob výběru soudců na komunitární úrovni	160
6.3. Rozšíření pravomocí Soudního dvora	162
Kapitola XVI. Aplikace komunitárního práva před národními soudy	164
1. Národní procesní autonomie	164
1.1. Základy právní úpravy	164
1.2. Vývoj principů v judikatuře Soudního dvora	165
1.3. Prozatímní opatření národních soudů ve vztahu ke komunitárnímu právu	168
2. Odpovědnost členského státu za škodu způsobenou porušením komunitárního práva	169
2.1. Základy právní úpravy	169
2.2. Případ Francovich – základy právní úpravy	169
2.3. Podmínky pro odpovědnost – Případ Factortame III	170
2.3. Subjekty odpovědné za škodu	173
2.4. Navazující judikatura	174
Kapitola XVII. Jednotlivé druhy řízení před soudy na komunitární úrovni	175
1. Úvodem	175
2. Řízení o předběžné otázce	176
2.1. Charakteristika	176
2.2. Předmět řízení	177
2.3. Rozsah pravomoci Soudního dvora	178
2.4. Vymezení pojmu soud	181
2.5. Fakultativní a obligatorní zahájení řízení	184

2.6. Účinky rozhodnutí v řízení o předběžné otázce	187
2.7. Zvláštní druhy řízení o předběžné otázce	193
2.8. Možné reformy řízení o předběžné otázce	194
2.9. Smlouva o Ústavě	199
3. Žaloba na porušení povinnosti členského státu	199
3.1. Charakteristika	199
3.2. Předmět řízení	200
3.3. Řízení	202
3.4. Specifika postupu podle čl. 227 SES	206
3.5. Smlouva o Ústavě	207
4. Žaloba na neplatnost	208
4.1. Charakteristika	208
4.2. Předmět řízení	209
4.3. Aktivní legitimace k podání žaloby na neplatnost	211
4.4. Kritéria pro přezkum platnosti komunitárního práva	216
4.5. Účinky rozhodnutí	217
4.6. Smlouva o Ústavě	217
5. Žaloba na nečinnost	221
5.1. Charakteristika	221
5.2. Aktivní a pasivní legitimace	221
5.3. Řízení, účinky rozhodnutí	222
5.4. Smlouva o Ústavě	223
6. Odpovědnost Společenství za škodu	223
6.1. Charakteristika	223
6.2. Aktivní a pasivní legitimace	224
6.3. Podmínky pro odpovědnost	224
6.4. Řízení, účinky rozhodnutí	226
6.5. Fórum pro uznání nároku na náhradu škody, spoluodpovědnost členských států a Společenství	226
7. Námitka protiprávnosti	228
7.1. Charakteristika	228
7.2. Fórum pro uplatnění námítky	229
7.3. Aktivní legitimace	229
7.4. Důsledky	230
8. Další druhy řízení	230
8.1. Řízení ve věcech zaměstnaneckých	230
8.2. Pravomoc Soudního dvora na základě rozhodčí doložky	231
8.3. Pravomoc Soudního dvora v oblasti duševního vlastnictví	232

8.4. Řízení v souvislosti s činností Evropské investiční banky a Evropské centrální banky	232
8.5. Posudková činnost Soudního dvora – mezinárodní smlouvy	233
8.6. Pravomoc Soudního dvora ve vztahu ke smlouvám uzavřeným členskými státy	234

ČÁST V.

Další mezníky evropské integrace: Smlouvy z Maastrichtu, Amsterdamu, Nice a Smlouva o Ústavě pro Evropu

Kapitola XVIII. Maastrichtská smlouva – Smlouva o Evropské unii

1. Obecná charakteristika a struktura Smlouvy o Evropské unii	239
2. Institucionální změny	241
3. Princip subsidiarity	242
4. Měnová unie	244
5. Zavedení občanství unie. Koncept evropského občanství	246
5.1. Politická práva v pojetí evropského občanství	247
5.2. Právo na diplomatickou a konzulární ochranu	248
5.3. Práva ekonomické povahy.	249
6. Zavedení dvou mezivládních pilířů.	250
6.1. Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)	251
6.2. Spolupráce v oblasti justice a vnitra	252
6.3. Obecné poznámky ke konceptu druhého a třetího pilíře a jejich povaze.	253
7. Závěr	254

Kapitola XIX. Amsterodamská smlouva

1. Obecná charakteristika a struktura Amsterodamské smlouvy	256
2. Evropa občanů – zajištění humánnější Evropy blízké občanům.	257
3. Ochrana lidských práv a upevňování demokratických základů, základní hodnoty Unie	258
4. Evropský unijní prostor svobody, bezpečnosti a práva.	259
5. Změny v rámci třetího pilíře	262
5.1. Policejní spolupráce.	263
5.2. Justiční spolupráce	263
5.3. Akty třetího pilíře.	264
5.4. Jurisdikce Evropského soudního dvora.	264
6. Změny v rámci druhého pilíře	266
6.1. Akty třetího pilíře.	266
6.2. Hlasovací mechanismy	266
6.3. Zmocněnec EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.	268

7. Užší spolupráce.	268
8. Institucionální změny.	269
9. Závěry	270
Kapitola XX. Smlouva z Nice.	272
1. Obecná charakteristika a struktura smlouvy z Nice.	272
2. Obecná ustanovení. Změny čl. 7 SEU	273
3. Změny v rámci komunitárního pilíře	274
3.1. Hlasovací mechanismy	274
3.2. Institucionální změny	274
4. Posílená spolupráce (enhanced cooperation) – obecné poznámky pro všechny tři pilíře	277
5. Změny v rámci třetího pilíře	278
5.1. Evropská jednotka pro soudní spolupráci (Eurojust)	279
5.2. Posílená spolupráce v třetím pilíři	279
6. Změny v rámci druhého pilíře	280
6.1. Posílená spolupráce v druhém pilíři	280
6.2. Další změny v rámci druhého pilíře	280
7. Závěry	281
Kapitola XXI. Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu.	282
1. Cesta k formální Ústavě. Laekenská deklarace. Činnost Konventu.	282
1.1. Cesta k formální Ústavě.	282
1.2. Laekenská deklarace.	282
1.3. Činnost Konventu.	283
2. Obecná charakteristika a struktura Ústavy pro Evropu	284
3. Část první – Základní ustanovení ústavního charakteru.	285
3.1. Hlava I. – Vymezení a cíle Unie	285
3.2. Hlava II. – Základní práva a občanství Unie.	286
3.3. Hlava III. – Pravomoci Unie.	286
3.4. Organizační struktura EU.	288
3.5. Rozpočtové a finanční zásady.	290
4. Část druhá – Listina základních práv EU.	291
5. Část třetí – Politika a fungování Unie.	291
5.1. Fungování Unie.	292
6. Část čtvrtá – Obecná a závěrečná ustanovení	292
7. Protokoly a prohlášení	293
8. Závěry	293
Použitá literatura	295